

Pracovní list č. 5

ZÁJMENA

Zájmeno zvrtné se v latině používá jen ve vztahu k 3. os. sg. nebo plur.: *vertit se* obrací se, *vertunt se* obracejí se x *vertimus nos!*

Zájmeno suus (jeho vlastní) se vztahuje k podmětu v 3. os. u akuzativu s infinitivem:

Cicero scripsit fratri se ei ignoscere.

V závislé větě s konjunktivem rozkazovacím nebo přacíím resp. ve větách účelových nebo nepřímých otázkách bývá zvrtné zájmeno, vztahující se k podmětu ve třetí osobě v řídící větě: *Ubii orabant ut **sibi** Caesar auxilium ferret*

*Hannibal puero imperavit, ut **sibi** nuntiaret num undique obsideretur.*

Někdy mohou mít zvrtná zájmena ve větě různý vztah:

Ariovistus ad Caesarem legatos mittit, uti ex suis aliquem ad se miteret.

ex suis k Caesarovi a *se* k Ariovistovi.

Caesar milites increpuit cur de sua (militum) virtute aut de ipsius (Caesaris) diligentia desperarent.

Pokud nemá zájméno **suus** vztah k podmětu znamená “vlastní”k předmětu téže věty. *Hannibalem sui cives e civitate eiecerunt.*

Vzájemnost lze vyjádřit v latině rovněž spojením **inter** + akuzativ = mezi sebou, vespolek *fratres inter se adiuvant*

fratres se amant

x fratres inter se amant

vzájemnost se rovněž vyjadřuje zdvojením příslušného jména:

homo homini lupus

manus manum lavat.

alter alterum adiuvat

milites alius alium adiuvant

miles militem adiuvat

ZÁJMENA NEURČITÁ

aliquis, aliquid někdo, něco (jedno kdo) x opakem je **nemo, nihil** ve větách kladných, ve větách záporných stává **quisquam, ullus**

sine ulla spe

et nullus = nec ullus,

non sine aliqua spe

sine ulla dubitatione = sine dubio

et nemo poeta

= neque (nec) quisquam poeta

neque quicquam

= et nihil

neque ullus locus

= et nullus locus

vix quisquam

non habeo aliquid

non habeo quicquam

et numquam

= nec umquam

et nusquam

= nec usquam

ut nemo

= ne quis

quisque - každý má význam každý pro sebe, o sobě;

se zájmenem zvrtným: *suum quisque noscat ingenium. Quod cuique est, id teneat.*

s tázacím a vztažným adj. *qualis quisque est.*

Ut quisque sementem fecerit ita metet.

se superlativem: *optimus quisque*

